

ALGEMEEN

Titel	Ik wil!
Auteurs	Het materiaal is ontwikkeld door het NIBUD.
Uitgever	NIBUD Postbus 19250 3501 DG UTRECHT http://www.nibud.nl info@nibud.nl 030 239 13 50
Jaar van uitgave	2007
Doelgroep	MBO (niveau 3-4)
Korte beschrijving en samenstelling	Serie lesmaterialen voor studenten in het beroepsonderwijs (niveau 3 - 4) waarin aandacht wordt besteed aan het voorkomen en oplossen van schulden. Het materiaal is competentiegericht en bevat vier zogeheten prestaties, die elk andere vaardigheden aanleren. De onderwerpen van deze prestaties zijn: het aanpassen aan een nieuwe financiële situatie, bewust consumeren, inzicht in het eigen geldgedrag en het maken van afspraken over gemeenschappelijke geldzaken. Elke prestatie heeft de vorm van een krant op A3 formaat. Het materiaal is ook te gebruiken in het kader van 'Leren, Loopbaan en Burgerschap'. Bij de kranten is in 2009 een handleiding verschenen.
Geanalyseerde onderdelen	Vier kranten: Ik wil op mijzelf wonen!, Ik wil samenwonen!, Ik wil een eigen auto! en Ik wil eindeloos shoppen! en de docentenhandleiding. Voor meer informatie klik hier .
Uitgangspunten en doelstellingen	Uitgangspunt van het materiaal is leren omgaan met geld in vier verschillende situaties zonder financieel in de problemen te komen. De situaties zijn: 'gaan samenwonen', 'op jezelf gaan wonen', 'een eigen auto aanschaffen' en 'eindeloos winkelen'. Na het doorwerken van de kranten weten cursisten of ze klaar zijn voor de hierboven beschreven situaties.
Korte beschrijving van visie op financiële educatie	Resultaten van onderzoeken die door het Nibud zijn uitgevoerd naar de geldzaken van werkende jongeren, tussen de 16 en 25 jaar, laten zien dat zowel jongeren die zelfstandig wonen als jongeren die nog bij hun ouders wonen al vaak een schuld hebben. In de vier kranten (prestaties) wordt aandacht besteed aan het voorkomen en oplossen van schulden.

INHOUDELIJKE ASPECTEN

Kennis en inzicht

Alle onderwerpen die betrekking hebben op het kernconcept 'kennis en inzicht' voor het middelbaar beroepsonderwijs komen in de kranten van *Ik wil!* expliciet aan de orde. Zo is er nadrukkelijk en uitgebreid aandacht voor het verschil tussen giraal en contant geld. Bij dit onderwerp komen bijvoorbeeld aan bod: het kopen op afbetaling, het betalen van rente en het rood staan. 'Waar komt geld vandaan' geeft informatie over het lenen van geld (persoonlijke lening of doorlopend krediet). Een lening kan aangewend worden voor uitlopende zaken zoals de aanschaf van een auto en het inrichten van een huis. Rond het onderwerp 'waar gaat geld naar toe' worden verschillende uitgaven rond de aanschaf van een auto en het zelfstandig wonen belicht. Jongeren wordt het verschil duidelijk gemaakt dat er uitgaven zijn die moeten en uitgaven die mogen. Bij het onderwerp 'financiële risico's en teruggave' is er aandacht voor lenen en het maken van schulden, voor de risico's van internetbankieren, de risico's van niet betalen (betalingsherinnering en incassobureau) en voor het bestaan van financiële hulpdiensten die mensen met schulden kunnen helpen (kredietbank voor schuldhulpverlening).

Verder is er in het materiaal naast de hierboven genoemde leerdoelen voor het MBO in de kranten aandacht voor relevante verzekeringen (auto-, brand- inboedel- en aansprakelijkheidsverzekering). Hierbij wordt ook het belang van je goed verzekeren belicht.

Vaardigheden

Bij het kernconcept 'vaardigheden' valt een ander beeld te bespeuren dan bij het kernconcept 'kennis en inzicht'. Een aantal onderwerpen die betrekking hebben op 'vaardigheden' komt in de kranten niet aan orde. Zo is er geen aandacht voor het maken van 'keuzen met betrekking tot bijbanen', 'beroepsmatige kwalificaties', 'ondernemend en commercieel handelen'.

In de kranten is wel expliciet en uitgebreid aandacht voor het zicht hebben op een 'eigen uitgavenpatroon ten aanzien van uitgaan, mobiele telefonie en kleding'. Jongeren vullen bijvoorbeeld een begrotingsformulier in en houden een shopdagboek bij. Bij het onderwerp 'evenwicht behouden tussen inkomsten, uitgaven, bezittingen en schulden' wordt ingegaan op de inkomsten en uitgaven van andere jongeren en wordt een persoonlijk budgetadvies gegeven. Het leerdoel 'inkomsten en uitgaven in balans houden zodat er geen grote tekorten ontstaan' is onder andere terug te vinden in de krant 'Ik wil op mijzelf wonen'. Hier wordt aandacht besteed aan de kosten van levensonderhoud en het voorkomen van schulden.

Het voeren van een 'actieve administratie', 'het zorgen voor inkomen en/of activa' en '(problematische) schulden' worden ook expliciet behandeld, maar niet uitgebreid.

Bewustzijn

Ook dit kernconcept komt slechts ten dele aan de orde. Jongeren worden in de kranten wel uitgebreid en nadrukkelijk gewezen op 'hun nabije financiële toekomst'. Zo worden ze zich bewust van de kosten bij de aanschaf van een auto, het zelfstandig gaan wonen en het gaan samenwonen. Ook de invloed van reclame komt aan bod. Verder is er in de kranten aandacht voor 'consumptiegedrag'. Jongeren kunnen bijvoorbeeld op de website www.nibudjong.nl een test doen waarbij het eigen geldgedrag meer duidelijk wordt. Rond het onderwerp 'het regelen van financiële zaken' is er aandacht voor verzekeringen en het kopen op afbetaling.

In de kranten wordt niet ingegaan op 'beroepsmatige competenties' en 'bedrijfsmatig handelen'. Het onderdeel 'kostenbewustzijn' heeft alleen betrekking op de privéfinanciën. Er zijn opdrachten die jongeren aanzetten tot kostenbewust denken zoals het zoeken van alternatieven om de inventaris van een woning aan te schaffen.

DIDACTISCHE ASPECTEN

De vier kranten ('prestaties') kunnen worden ingezet in het kader van 'leren, loopbaan en burgerschap'. Bij de kranten is een handleiding beschikbaar. Hierin staan de competenties die het Nibud heeft geformuleerd voor goed omgaan met geld. Het lesmateriaal is ontwikkeld op basis van deze competenties. Verder wordt in de handleiding aangegeven dat het uitwerken van één krant zes tot acht uur kost. De activiteiten kunnen verdeeld worden over een periode van één tot drie weken. In het materiaal wordt gebruik gemaakt van aanvullende digitale leermiddelen (een veelheid aan websites) en is er variatie in de gehanteerde werkvormen en groeperingsvormen waaronder kleine onderzoeksoopdrachten. Jongeren kunnen zelfstandig met de opdrachten in de kranten aan de slag en worden regelmatig uitgedaagd een eigen mening te vormen.

Het materiaal geeft geen toetsing- en evaluatiemogelijkheden en ouders worden niet nadrukkelijk bij het werken met het materiaal betrokken.

De lesmaterialen die het Nibud uitgeeft, worden vaak besteld door gemeenten die deze inzetten binnen een bredere campagne over financiële educatie. Binnen deze campagnes worden er op advies van het Nibud ook vaak ouderavonden georganiseerd. Het Nibud beschikt over een pakket waarmee gemeentes en/of scholen zelf een ouderavond kunnen organiseren over financiële educatie. Het Nibud kan deze echter ook zelf verzorgen in opdracht van gemeenten.

CONCLUSIES

De vier kranten van *Ik wil!* zijn voor cursisten uit het middelbaar beroepsonderwijs goed inzetbaar voor wat betreft het kernconcept 'kennis en inzicht'.

Van de 'vaardigheden' komen niet alle leerdoelen aan bod. Alleen competenties met betrekking tot de privéfinanciën van jongeren zijn in het materiaal terug te vinden. Beroepsmatige competenties komen niet aan de orde. Om dit kernconcept goed uit de verf te laten komen kan de docent aanvullend materiaal inzetten om cursisten bekend te maken met beroepsmatige kwalificaties en met ondernemend en commercieel handelen.

Het kernconcept 'bewustzijn' komt overeen met het beeld dat 'vaardigheden' laat zien. Ook hier komen de leerdoelen ten dele aan de orde. De kranten besteden vooral aandacht aan privéfinanciën. Ook hier kan de docent extra materiaal inzetten met betrekking tot het onderwerp 'beroepsmatige competenties' en 'bedrijfsmatig handelen'.

Ik wil! biedt didactische ondersteuning in de vorm van een (beknopte) docentenhandleiding bij de vier kranten.